

Inhoud

I	Een korte historie van de Europese integratie	9
II	De Verdragen	13
1	Inleiding	13
2	Verdrag betreffende de Europese Unie (VEU)	14
3	Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU)	16
4	Het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie	19
III	Instellingen en organen	21
5	Inleiding	21
6	Het Europees Parlement (art. 13-14 VEU, art. 223-234 VWEU; Reglement van het Europees Parlement)	22
7	Europese Raad (art. 13 en 15 VEU, art. 235-236 VWEU)	28
8	De Raad (art. 13 en 16 VEU, art. 237-243 VWEU, Reglement van Orde Raad)	30
9	De Europese Commissie (art. 13 en 17 VEU, art. 244-250 VWEU)	34
10	Hof van Justitie van de Europese Unie (art. 13, art. 19 VEU, art. 251-281 VWEU, Statuut Hof)	40
11	Rekenkamer (art. 13 VEU, art. 285-287 VWEU)	44
12	Europees Stelsel van Centrale Banken en de Europese Centrale Bank (art. 13 VEU, art. 127-133 en 282-284)	45

WVEU, Protocol betreffende de Statuten van het ESCB en de ECB)

IV	Algemene beginselen van Unierecht	47
13	Inleiding	47
14	Attributie	47
15	Voorrang	49
16	Rechtstreekse werking	50
17	Richtlijnconforme interpretatie	54
18	Unietrouw	55
19	Subsidiariteit	56
20	Proportionaliteit (evenredigheid)	57
21	Mensenrechten	58
22	Gelijkheid	59
V	De Unie als regelgever	62
23	Inleiding	62
24	Verordeningen	64
25	Besluiten	64
26	Richtlijnen	65
27	Adviezen en aanbevelingen	66
VI	Besluitvorming	67
28	Inleiding	67
29	De gewone wetgevingsprocedure	69
30	Bijzondere wetgevingsprocedures	71
31	Goedkeuring	72
32	Sluiten van internationale verdragen	72

33	Begroting	74
34	Verdragswijziging	75
35	Toetreding nieuwe lidstaten	76
36	Uittreding van lidstaten	76
VII	Burgerschap	78
37	Wie is een Unieburger?	78
38	De Rechten van Unieburgers	78
39	Het recht om te reizen en verblijven binnen de EU	79
40	De Burgerschapsrichtlijn, Richtlijn 2004/38/EG	79
41	Verblijf in een lidstaat anders dan de eigen lidstaat	80
42	Voldoende middelen van bestaan	81
43	Permanent verblijfsrecht	83
44	Gelijkheid in het gastland	83
45	Familierechten van Unieburgers	85
46	De Belgiëroute	87
47	Uitzetting van Unieburgers	88
48	Formaliteiten	89
VIII	Interne markt	91
49	Inleiding	91
50	Interne markt	92
51	Goederen: tarifaire beperkingen	94
52	Goederen: belastingen met onderscheid	95
53	Beginselen van vrij verkeer	97
54	Goederen: kwantitatieve beperkingen	101
55	Wederzijdse erkenning	103
56	Verkoopmodaliteiten	104
57	Uitvoerbeperkingen	106

58	Uitzonderingen op art. 34 en 35 VWEU	106
59	Vrij verkeer van werknemers	109
60	Definitie van werknemer	109
61	Rechten van werknemers	110
62	Non-discriminatoire beperkingen op het vrije verkeer van werknemers	111
63	Uitzonderingen op art. 45 VWEU	111
64	Vrij verkeer van diensten	112
65	Het recht van vestiging	113
66	Verdragsuitzonderingen op art. 49 en 56 VWEU	117
67	Vrij verkeer van kapitaal	118
68	Harmonisatie	120
69	Voorbeeld van harmonisatie: De Dienstenrichtlijn	122
IX	Mededingingsregels in het Werkingsverdrag	126
70	Inleiding	126
71	Het EU-mededingingsrecht	126
X	Economische en Monetaire Unie	146
72	Inleiding	146
73	Economische coördinatie	147
74	Monetaire Unie	155
XI	Ruimte van vrijheid, veiligheid en recht	158
75	Inleiding	158
76	De buitengrenzen van de EU	159
77	Justitiële samenwerking in burgerlijke zaken	159
78	Justitiële samenwerking in strafzaken	160

79	Politiële samenwerking	161
80	Besluitvorming in de Ruimte	161
XII	Externe betrekkingen van de EU	163
81	Inleiding	163
82	Externe bevoegdheden onder het Werkingsverdrag	164
83	GBVB en GVDB	165
84	Doorwerking en rangorde van het internationale recht in de rechtsorde van de Unie	167
XIII	Rechtsbescherming in de Europese Unie	171
85	Inleiding	171
86	Verdragsschendingsprocedure (art. 258-259 VWEU)	171
87	Procedure inzake opleggen van forfaitaire som en/of dwangsom (art. 260 lid 2 VWEU)	176
88	Beroep tot nietigverklaring (art. 263 VWEU)	179
89	Actie wegens nalaten (art. 265 VWEU)	187
90	Prejudiciële procedure (art. 267 VWEU)	189
91	Contractuele en niet-contractuele aansprakelijkheid van de Unie (art. 268 en 340 VWEU)	195
92	Bijzonder geval: aansprakelijkheid van de lidstaten	198
XIV	Europese juridische informatie vinden	202
93	Wetgeving	202
94	Rechtspraak	204
95	Het vinden van juridische informatie	206
	Trefwoordenregister	207